

Voorwoord

‘Wat moet je nou met een ethicus in je staf?’ is een vraag die me vele malen in verschillende talen is gesteld, nadat ik verteld had dat ik een klinisch ethicus voor 0,9 fte had opgenomen in de staf. Een beetje geërgerd door dit onbegrip begon ik dan omstandig uit te leggen welke ethische problemen zich in een gemiddelde week zoal voordoen op mijn afdeling. Kwistig strooide ik met indrukwekkende getallen zoals: ‘Bij meer dan 90% van de patiënten die overlijden, staken wij een behandeling gericht op genezing en gaan over tot palliatie waardoor de patiënt in de meeste gevallen 30 minuten later is overleden en, let wel, dat betekent in ons geval bijna een dagelijks probleem.’ Om te vervolgen met: ‘In Rotterdam is de meerderheid van de bevolking allochtoon en dat geeft vaak problemen bij communicatie over zinloze behandelingen.’ En dan als toefje op de pudding: ‘Meer dan 90% van de patiënten die we willen includeren in wetenschappelijk onderzoek, is niet in staat om te communiceren. Dit maakt onderzoek eigenlijk onmogelijk, omdat we volgens de Europese wetgeving schriftelijke toestemming moeten hebben. Hier moeten we een ethisch verantwoorde oplossing voor zien te vinden.’

Helaas kon ik de artsen met deze indrukwekkende argumenten zelden overtuigen van het nut van mijn initiatief dat geen enkele IC-afdeling die ik ken, al gerealiseerd had. Ik probeerde dan nog de spijker op de kop te slaan door uit te leggen hoe weinig begrip wij als dokters en verpleegkundigen hadden van al die ethisch getinte problemen die wij bijna dagelijks op de IC tegenkomen. Dat was meestal de cruciale fout, want de meerderheid van mijn tegen die tijd vriendelijk glimlachende collega's was natuurlijk zelf van alle markten thuis, zeker op het gebied van de ethiek.

Met het boek dat voor u ligt, is het nu gedeeltelijk een stuk makkelijker geworden, in ieder geval wanneer mijn Nederlandse collega's zich opnieuw afvragen wat mij bezielt. Het bevat 37 illustraties van mijn motivatie. Alledaagse en niet-alledaagse problemen die het belang van ethische beschouwingen van ons (professioneel) handelen onderstrepen. Casuïstiek waarvan we allemaal kunnen leren en die ons enthousiast maakt om er meer van te weten. En wellicht krijgen mijn collega's dan op den duur wel gelijk en zullen we geen ethicus meer nodig hebben op onze IC-afdeling. Tot die tijd heb ik een voorraadje van dit boek aangeschaft om niet alleen mijn professionele leven makkelijker te maken, maar ook mijn argumenten nu echt stevig te kunnen overbrengen.

Ik heb er alle vertrouwen in dat de overpeinzingen van de auteur op basis van de casussen ook voor u hun nut hebben en wens u veel leesplezier.

Jan Bakker

Afdelingshoofd Intensive Care Volwassenen
Erasmus MC Rotterdam

Klinische ethiek op de IC
37 overdenkingen uit de praktijk van intensive care en
spoedeisendehulpverlening
Kompanje, E.J.O.
2012, X, 109 p., Softcover
ISBN: 978-90-313-8395-5